

LITERKA

letní speciál 2014

Vážení přátelé knih a literatury,

tímto bych se s Vámi na samém začátku prázdnin na krátký čas rozloučila speciálním rozšířeným číslem, které Vás bude provázet nadcházejícími dvěma letními měsíci. Dozvíte se z něj nejen o nedávno uskutečněných akcích Památníku písemnictví na Moravě, ale i o

- » Letní akce
- » Letní výročí
- » Pobavení i poučení s Ferdou Mravencem
- » Podvečer plný poezie
- » Poosmé dobrá zpráva z Mikulčic
- » Proč potřebujeme pohádky?
- » Připravované akce a výstavy na podzim 2014
- » Tajenka
- » Tři otázky pro Šroty
- » Ukázky z vítězných prací
- » Hledáme

tom, na co se můžete těšit na podzim. Ještě v rámci letního programu si nenechte ujít třetí a závěrečnou proměnu surrealistické výstavy. Pokud jste ještě neviděli obrazy zastřešené názvem Černé slunce, máte čas do konce července, kdy je vystřídají ilustrace Josefa Kremláčka. Stále máte možnost prohlédnout si produkci nakladatelství Kniha Zlín nebo zavzpomínat na dětská léta nad knížkami se zvířecími hrdiny. Právě výstava *Od Ferdy po Jonatána* je jako stvořena pro rodinný výlet a krátký odpočinek od pálicích

slunečních paprsků v příjemně chladivých prostorách kláštera (což prověřily již horké červenové dny).

Stejně jako v loňském roce se toto letní vydání točí kolem literární soutěže. Jak probíhalo vyhlášení výsledků, se dozvíte na následujících stránkách. Sami můžete posoudit kvalitu nejvýše oceněných příspěvků v mladší i starší kategorii.

Podobně jako loni jsme i v tomto letním speciálu pojali tradiční 3 otázky trochu jinak. Tentokrát jsme je položili rockové kapele. Možná se podívíte, co ta může mít společného s Památníkem písemnictví. Stačí se začíst do následujících řádků a odpověď jistě naleznete.

Všem čtenářům Literky děkuji za přízeň a přeji příjemné prožití letních dní, nejlépe v doprovodu dobré knihy.

V září na shledanou na stránkách Literky
Vaše Martina Kloudová

Verše na
léto

Petr Hruška
Červenec

U okna noční ložnice
jako u okna vlaku
jenomže venku pořád stojí
tma stromu
za zády hledí zvířata
na dětském pyžamu

Některá (nejen) literární výročí července a srpna

6. července 1961

zahájilo vysílání čtvrté studio Československé televize, jako první svého druhu v Brně. Na obrazovky vstoupilo zábavným pořadem *Sedmikrásky nad Brnem*. Zpočátku zajišťovalo hlavně zpravodajství, sportovní přenosy a vstupy z brněnského výstaviště. První prostory studia byly značně skromné, nacházely se v mezizpatře v pasáži Typos. Postupně se však rozrůstaly a bylo získáno zázemí i v dalších částech města, např. na Štěfánikově ulici nebo třídě Kapitána Jaroše.

13. července 1925

byla nalezena Věstonická venuše. Objevili ji archeologové pod vedením Karla Absolona v horní části pravěkého naleziště mezi obcemi Dolní Věstonice a Pavlov. Soška z jemné hlíny pochází z období mladého paleolitu (29 000 až 25 000 před naším letopočtem). Její současná hodnota je odhadována na 40 milionů dolarů, protože patří k nejstarším zástupcům uměleckých předmětů na světě. Uložena je v Moravském zemském muzeu.

5. srpna 1990

zemřel v Colchesteru v Británii český básník a překladatel Ivan Blatný. Syn spisovatele Lva Blatného byl členem Skupiny 42. V roce 1948 vycestoval jako člen delegace Syndikátu československých spisovatelů do Londýna, kde požádal o azyl. Zpočátku spolupracoval se Svobodnou Evropou a BBC, v roce 1954 se u něj však projevila psychická choroba a byl umístěn do léčebny. Jeho popel byl v roce 1991 dopraven do Brna a uložen na Ústředním hřbitově.

13. srpna 1925

zemřel český slavista Václav Vondrák. Rodák z jižních Čech přesídlil v roce 1920 do Brna, kde se stal prvním profesorem slovanské filologie na právě založené Masarykově univerzitě. Rok byl zároveň děkanem filozofické fakulty a posléze rektorem. Ve své odborné činnosti se zaměřoval na církevní slovanštinu a cyrilometodějské písemnictví. K této problematice vydal mnoho publikací.

Nejbližší akce Památníku písemnictví na Moravě

30. července – 21. září 2014, Knižní ilustrace Josefa Kremláčka

Trojdielná výstava surrealistické skupiny Stir up vrcholí výstavou prací jednoho z jejích členů – třebíčského Josefa Kremláčka, který ilustroval již na 60 knih.

Zahájení vernisáží 29. července od 17 hodin.

Trvají výstavy:

2. dubna – 27. července 2014, Černé slunce

Surrealismus spíše jako životní názor než čistě umělecký směr v literatuře a výtvarném umění se představuje projektem *Černé slunce* dvou členů skupiny *Stir up* Josefa

Kremláčka a Lubomíra Kerndla a také prostřednictvím autorských textů členů skupiny v podobě jedinečných bibliofilských tisků ze sbírek Památníku písemnictví na Moravě.

9. dubna – 5. října 2014, Od Ferdy po Jonatána

Zvířata jako hlavní hrdinové v moravské literatuře pro děti. Výstava o nejnámějších i méně známých postavičkách kreslených příběhů, ale i o jejich autorech, kteří se prostřednictvím zvířecího světa snažili rozveselit a případně také poučit (nejen) nejmenší čtenáře.

20. května – 25. června 2014, Moravské vydavatelství se představuje: Nakladatelství Kniha Zlín

Další pokračování jednoho z tradičních výstavních cyklů, věnovaných současné knižní kultuře. V seriálu mapujícím aktuální tržní prostředí se tentokrát zaměříme na historii a současnost produkce největšího zlínského knižního vydavatelství.

15. května – 30. října 2014, Milovníci a mecenáši věd a umění v řeholním rouše

Ve spolupráci s MZK, FF MU a Benediktinským opatstvím
Výstava představuje benediktinský klášter v Rajhradě u Brna jako významnou moravskou kulturní a vědeckou instituci. Velké věci si žádají nadšení a záštitu. Rozšiřování klášterní knihovny, sbírky umění, přírodovědné bádání, nejnovější architektura. Výstava mapuje, jaké aktivity klášter podporoval od středověku do 20. století. Doprovodná akce workshop: 14. června 2014.

PODVEČER PLNÝ POEZIE

První červnový pátek se v Památníku písemnictví na Moravě nesl v duchu netradičně „nestředečního“ Středeční s podtitulem *Večer poezie Josefa Suchého a jeho přátel*. Jak jsme již dříve informovali, podařilo se sbírky Památníku obohatit o kompletní básníkovu pracovnu. Současné vydání výboru ze Suchého díla s názvem *Slzy věcí*, respektive jeho rajhradské uvedení do čtenářského povědomí, se stalo vítanou a vhodnou příležitostí ke slavnostnímu otevření zdejší miniexpozice, cele věnované Josefu Suchému. Malou slavnost otevřelo právě pro tuto příležitost sestavené živě komponované pásmo, složené z informací o životě Josefa Suchého. Vzpomínky autorovy dcery Ivany Srbkové a dalších hostů střídal přednes básní z různých etap spisovatelova tvůrčího života. Moderování podvečera se ujal vedoucí rajhradské Muzejní a benediktinské knihovny Jiří David. Více než zdařile tak nahradil nepřítomného Jaroslava Meda, literárního historika, kritika a editora výboru poezie Josefa Suchého, jenž se musel na poslední chvíli omluvit pro zdravotní indispozici. Více než hodinový program byl doprovázen živým a bezprostředním zájmem všech přítomných diváků, kteří nakonec dostali prostor pro své vlastní vzpomínky na básníka a jeho manželku. Své postřehy k výboru *Slzy věcí* připojil za nakladatelství Barrister & Principal šéfredaktor František Mikš. Druhou část programu naplnilo slavností zpřístupnění rekonstrukce pracovny Josefa Suchého v podobě nové expozice Památníku.

(mk)

PŘIPRAVOVANÉ AKCE A VÝSTAVY NA PODZIM 2014

Změna programu vyhrazena.

25. září 2014 – 25. ledna 2015, Janáček v literatuře – literatura v Janáčkově

Téma vztahu Leoše Janáčka a psaného slova se již při letmém pohledu rozbíhá do mnoha stran. Výstava v Památníku písemnictví na Moravě připomene přesahy mezi hudbou,

literaturou a výtvarnými kvalitami Janáčkových rukopisů, zvláštní kapitolu pak bude tvořit vztah Leoše Janáčka k Rajhradu.

17. a 18. října 2014, 24. Podzimní knižní veletrh

Motto letošního knižního svátku zní Knihy a hvězdy. Po úspěchu v loňském roce, kdy na veletrh zavítalo rekordních více než šestnáct tisíc milovníků literatury, se opět očekává velký zájem ze strany návštěvníků. Lákadlem jistě budou autogramiády a autorská čtení zajímavých osobností. Památník písemnictví na Moravě se tradičně chápe role reprezentanta vydavatelské produkce muzeí Jihomoravského kraje.

22. října 2014, Ať žije republika

Tradiční podvečer v duchu minulosti a současnosti propojí vzpomínku na vznik samostatného Československa s vyhlášením devátého ročníku literární soutěže Skrytá paměť Moravy.

listopad 2014 – červen 2015, Host do domu

Téměř naplněný sen o dokonalém literárním časopise. Připomenutí slavné éry 60. let minulého století a jejich reflexe na stránkách bezmála legendárního titulu, který vycházel v Brně. Host do domu očima svých tvůrců, přispěvatelů, pamětníků a také čtenářů.

10. prosince 2014 – 11. ledna 2015, Co rok dal

Nepominutelné ohlédnutí za dalším úspěšným rokem Památníku písemnictví na Moravě expozicí sestavenou z čerstvých přírůstků. První představení nejvýznamnějších novinek ve sbírkovém fondu ve formě veřejného poděkování dárcům a aktivním spolupracovníkům Muzea Brněnska.

Program StřeDění:

10. září, 17 hod.

15. října, 17 hod.

12. listopadu, 17 hod.

Jména literátů budou pro jednotlivé termíny upřesněna, jednáme se Zdenou Záborskou, Antonínem Přidalem a Michalem Žákem.

POBAVENÍ I POUČENÍ S FERDOU MRAVENCEM

Zasloužené pozornosti se v aktuální návštěvní nabídce Památníku písemnictví na Moravě těší program k výstavě o zvířecích hrdinech. Se závěrem školního roku našel široký ohlas zvláště u mateřských škol a žáků nižších stupňů základních škol, jimž nabízí jedinečnou možnost pro školní výlet, který pobaví a zároveň i poučí. Že výstavu *Od Ferdy po Jonatána* skutečně doprovází velký zájem, dokazuje i fakt, že se jejího doprovodného programu od poloviny dubna již zúčastnilo na tisíc malých návštěvníků.

Jak vlastně probíhá takový doprovodný program?

Již třetí měsíc se vypravují děti *Se zvířátky do světa knížek*.

V rámci společného putování výstavou *Od Ferdy po Jonatána* si malí (ale i velcí) připomínají zvířecí hrdiny z moravských knížek, pohádek a večerníčků. Setkávají se například s Ferdou Mravencem, psem Jonatánem, medvědem Kubulou nebo Liškou Bystrouškou a dalšími hrdiny přitažlivých příběhů.

S postavičkami, které žáci neznají, se postupně seznamují a pomocí barevně navržených panelů a ilustrovaných knížek se o nich dozvídají řadu zajímavostí. Podstatou je aktivní zapojení a hra, ke slovu se dostává například i skládání dílků maxipuzzle se zvířecími hrdiny. Po magnetickém stole putují zvířátka do stáji na statek,

do lesa nebo do ZOO, zkrátka tam, kde jsou doma. Společně si děti připomínají a zpívají znělky z večerníčků, odhadují, do které knížky patří přednesený úryvek, slovo dostávají i malí autoři, když vymýšlejí další příběhy zvířecích hrdinů. Jestli si z programu malí návštěvníci také něco odnášejí? To zjistí rodiče nebo pedagogové například z vyplněných pracovních listů. V závěru doprovodného programu čeká na děti z mateřských škol pohádka o Chaloupce Roubence a omalovánky, žáci základních škol řeší rébusy, křížovky, osmisměrky a tematické skládačky. Pokud zbývá čas, mohou si malí návštěvníci vyrobit zvířátko nebo postavičku z papíru podle připravených šablon.

Program je pochopitelně koncipován i pro větší rodinné kolektivy, o prázdninách se může stát při nepřízní počasí i vhodnou alternativou pro účastníky letních a příměstských dětských táborů a sportovních soustředění. Pro zájemce z řad účastníků i organizátorů je k dispozici ochutnávka z programů Památníku písemnictví na Moravě na stránkách YouTube či Facebook.

Výstava *Od Ferdy po Jonatána* s doprovodným programem trvá do 5. října 2014. Objednávky přijímáme na telefonním čísle 547 229 126 nebo prostřednictvím e-mailové adresy: prohlídky.rajhrad@muzeumbrnenska.cz.

(jp)

POOSMÉ DOBRÁ ZPRÁVA Z MIKULČIC

Aktuální ročník literární soutěže Skrytá paměť Moravy byl v minulých dnech završen již tradičním mikulčickým setkáním účastníků uprostřed starobylého slovanského hradiště. Počasí finálnímu aktu opět přálo, slunce páliło, takže ledová tříšť na závěr slavnosti přišla všem skutečně vhod, nejen studentům, kteří si přijeli poslechnout verdikt poroty. Letos v bílém stanu ožily příběhy na téma Okamžik štěstí. I autorské čtení patří ke spisovatelským dovednostem. Mladí tvůrci vesměs bravurně uvedli své posluchače do děje a nechali vychutnat texty, které odborníky nejvíce zaujaly. Sami porotci se zvědavě rozhlíželi, když zjišťovali, kdo je vlastně autorem dosud anonymních prací. O překvapení nebyla nouze, na pomyslnou zlatou medaili opět dosáhla Magdaléna Špačková z Předklášteří. Vyhrála již také v loňském roce, konkrétně s příběhem napsaným v e-mailové korespondenci, letos vsadila na střídání perspektiv několika postav v textu *Horká čokoláda aneb o velkém štěstí pana Laštovičky*.

Mezi nominovanými dívkami zaujal pozorné obecenstvo pouze jediný autor, Jan Albrecht z Klimkovic. Četl úvahový text o hledání štěstí vlastní cestou a plnění očekávání druhých. Získal za něj 3. místo v I. kategorii, kterou ale nakonec vyhrála Miroslava Vašíčková z Ujčova se soutěžním příspěvkem *Okamžik štěstí – Déšť*. Cenu za 2. místo si odvezla Tereza Halůzková do Ivančic. Zaujala porotu jímavou historií dívky z dětského domova, která našla náhradní rodinu. Čestné uznání putovalo v I. kategorii až do Prahy Tereze Ottové za text *O čem si máme povídat*, druhé pak do Šakvic Anetě Ritterové za vydařenou povídku *Ztráta*.

Cenu za 2. místo v kategorii starších vybojovala, dá-li se toto sloveso u literatury vůbec použít, Kateřina Hurdálková ze Starovic příběhem *Poslední podzim*, ze kterého šel doslova mráz po zádech, jak vypjaté mezilidské vztahy popisoval. Jana Koutná z Olomouce pak obsadila 3. místo: dopomohla jí k němu povídka *Dandyho prchavý okamžik*. Ocenění porotců si vysloužila také Eliška Mainclová z Velkých Pavlovic, která v příspěvku *Bez názvu lidské naděje* vystihla konec války na slovácké vesnici (dokonce v nářeční podobě) a Michaela Staňková z Valašské Polanky, jejíž text *Dceřino štěstí* zaujal porotce zejména svým rytmem a lehkostí. Literární degustátoři si tak letos v Mikulčicích přišli na své.

Již posedmé zahráli mladým literátům rockoví ŠROTI. Několik fanynek následně ukořistilo i autogramy mladé a přece již výtečně sehrané čtveřice muzikantů. Hrají chytlavou muziku, píší texty odpovídající jejich věku a zájmům, vyšlapují si osobitou

tvůrčí cestu, která jistě má smysl i budoucnost, stejně jako autorská literatura mezi studenty.

Zájemci o aktivní tvorbu na kurzech tvůrčího psaní Krocení literární múzy zjistili, že psát o štěstí není úplně jednoduché. (V 16 městech Moravy a Čech připravil Památník písemnictví na Moravě celkem 36 lekcí, ve kterých se dohromady potkalo 624 aktivních zájemců.) Všichni soutěžící se s úkolem popasovali po svém. Někteří autoři nechali své postavy topit v dramatických událostech, aby je nakonec zachránil okamžik štěstí. Jiní spoléhali na nekonečné lidské hledání a potýkání se stavem nespokojenosti, hledali odpověď na otázku, co vlastně činí lidi šťastnými. Řada písíciích levitovala ve stavu nirvány a materiální beztíže. O to upřímněji vynikly texty hovořící o běžném zážitku, který je přesto pociťován výjimečně. Ať šlo o první prázdninový den, nalezení ztraceného mobilu nebo návštěvu koncertu oblíbené hudební skupiny.

V letní Literce přinášíme ukázky textů autorek, které se umístily na prvních místech.

(kc)

Ukázky z vítězných prací

I. kategorie (12–15 let)

Děšť (plné znění)

Ráda chodím na sklonku letních dnů na procházky. V tu dobu už je chladněji a venku skoro nikoho nikdy nepotkávám.

Jeden letní večer jsem bloudila sama tichou krajinou, zalitou zapadajícím sluncem, které jako magnetem postupně přitahovalo mraky. Květy se pomalu zavíraly, utichal zpěv ptáků a už i včelky se čmeláky odletěli strávit noc do svých domovů. Jemný letní vánek chladnul a během chvílky se změnil ve větrík, který poháněl mraky obtěžkané vodou z vodní páry, která se vypařila během dne z jezer. Větrík mi čechral vlasy, hladil po tváři a pohrával si s mými šaty. Se šustěním listů stromů dodával tomuto okamžiku zvláštní atmosféru. Potom zcela zapadlo slunce, které vystřídal jasný měsíc v úplňku spolu s miliony hvězd, třpytících se jako diamanty mezi plujícím temnými mraky, zakrývajícími čím dál víc noční oblohu. Pak se zatáhlo úplně a začaly padat první kapky ohlašující letní přeháňku. Mraky se pomalým tempem rozpršely. Kapky vody dopadající na zem se vsakovaly do půdy vyprahlé po horkém dni, mně stékaly po těle. Ten krátký chladivý dotyk působící lehkost ve mně vyvolával představy plnicí se ve snech. Brouzdala jsem se bosýma nohama trávou a slyšela, jak děšť pleská do jezerní hladiny. Cítila jsem vůni přírody mnohokrát znásobenou vlivem vody padající z nebes, jako posel prosící za odpuštění za horký den. Slyšela jsem kapky t'ukající do listů v korunách stromů, které se dotykem vody rozezní jak zvonkohra libě znějící lidským uším, kterým přináší odpočinek od denního hluku.

Ten celý dlouhý okamžik mě naplnil nesmírným štěstím. Avšak za chvíli děšť ustal, ale nic nezůstalo tak jak předtím. Jako mávnutím kouzelné hůlky příroda znovu ožila a dostala novou energii, energii života.

To ticho po dešti, kdy nikdo jiný než příroda nemluví, je balzám na duši dodávající klid a harmonii.

Miroslava Vašíčková (14 let) z *Nedvědic* je studentkou gymnázia v *Bystřici nad Pernštejnem*. K tvůrčímu psaní ji přivedla její učitelka. Kromě četby pěstuje také sport. Je milovníkem přírody, což se odrazilo i v jejím soutěžním příspěvku.

II. kategorie (16–19 let)

Horká čokoláda anebo o velkém štěstí pana Laštovičky (ukázka)

Protáhla jsem se a zívla, vystrčila jsem tlapky před sebe a vytasila dráčky, potřebovaly nabrousit. Zkusmo jsem pohlédla na pánečka, spal. Jeho velké břicho se zvedalo a klesalo spolu s károvanou peřinou, zpod níž vykukovala široká chodidla se zažloutlými nehty na jedné straně a stařecká hlava, jejíž šedé vlasy postupně ustupovaly plešatému kolečku, na straně druhé. Nutno podotknout, že můj páneček nevypadal ve spánku ani trochu elegantně. Husté obočí, klenoucí se nad zavřenými víčky, nosní dírky legračně se rozšiřující při každém nádechu a polštář pod hlavou celý poslintaný. Teda, kdy se mu TOHLE povedlo... Ale přece jenom, byl to páneček a včera mi koupil konzervu tuňáka, strašně dlouho trvalo, než mu došlo, že Whiskas nejspíš nejede všem kočkám. Jako by to nestačilo, začala kolem mě kroužit moucha, velká černá masařka s očima potaženými lesklým filmem. Jdu po ní packama, ale marně. Vždycky je o krok přede mnou.

Matýsek kráčel po cestě a spokojeně si pobrukoval, v ruce držel větvičku z keře, kterou utrhł nedaleko, zaujaly ho ty velké černé bobulky. Šel ale právě do školy a věděl, že větvička by nejspíš uvadla. Co s ní tedy udělat? Vyšel brankou z parku a ocitl se na ulici, naproti sobě spatřil okrově žlutý domek s dřevěnými okenicemi. To je nápad, staví se za dědou!

Dědeček byl ještě v županu, když mu otevřel. „Ahoj, dědo, přinesl jsem ti kytku,“ odpověděl vnouček, zatímco se bez vyzvání protlačil dovnitř. „Ehm, to je rulík zlomocný,“ upozornil ho rozpačitě pan Laštovička. Matýsek vsunul větev do vázy, z nevinného výrazu jeho tváře se dalo jasně vyčíst, že o něčem takovém nikdy neslyšel. „Nesnědls žádnou bobuli, že ne?“ vyděsil se pan Laštovička a v duchu vzpomínal, kde nechal mobil a jak se s ním, pro všechno na světě, dá volat. „Ne,“ zavrtěl hlavou Matýsek, „mamka říkala, že nesmím jíst bobulky.“ „To je dobře,“ oddychl si pan Laštovička. „Tahle rostlina má totiž v sobě jedovaté látky,“ poučoval vnuka, natáhl se a postavil vázu na polici s talíři nad kuchyňskou linku, co nejdál z dosahu. „Měl bys jít do školy, jinak přijdeš pozdě.“ Když ale uviděl uraženou tvářičku, zeptal se honem: „A nedal by sis ještě něco na pití?“ „Máš kakao?“ zeptal se Matýsek a v očích mu zablýsklo. Pan Laštovička rozpačitě přešlápl a zavrtěl hlavou: „Kakao nemám, ale můžu ti udělat čaj s medem.“

Když mladá obchodní asistentka Poly Nitková šla vystřídat svoji zaměstnavatelku, přistihla ji ve velice neobvyklé náladě. Paní Macourková, objemná majitelka Potravín paní Macourkové, si soustavně a nevědomky třela špičku nosu a zamyšleně civěla na chladicí box se zmrzlými kuřaty. Její pohled se však rozostřoval a končil kdesi v Zemi Nezemi. „Ehm, šéfko?“ poklepala jí Poly na rameno a otázala se zvědavě. „Co se děje?“ „Byl tady pan Laštovička,“ sdělila jí konečně paní vedoucí, jako by to mluvilo za vše. „No jasně, chodí sem každé pondělí a čtvrtek,“ souhlasila Poly. „To ano,“ prohlásila paní Macourková, „chodí sem každé pondělí a čtvrtek po čtyři roky a vždycky si koupí jen rohlíky, půlku chleba, sýr nebo šunku a někdy taky jogurt a mléko.“ „Jednou za čas taky těstoviny, mouku, máslo a kočičí granule,“ připomněla Poly. „Ano, a jsme u toho,“ prohlásila paní Macourková a propíchlá kuřata pohledem, „proč si dnes, pro všechno na světě, koupil dvě krabice kakaa?“

Po návratu domů jsem musel Artemidu velice důkladně vytahat za kožich, dnes večer budou granule na sucho. Ta kočka se úplně zbláznila. Záclona byla stržená z okna, květináč s bramboříkem ležel ve vodorovné poloze a hlína rozsypaná všude kolem. Musel jsem zapnout vysavač a celý koberec vyluxovat. Vytahal jsem nákup z tašky a uklidil potraviny na patřičná místa. Nebylo toho mnoho, dcera mi jednou za měsíc přiveze z marketu ve městě všechno, co potřebuju. Pohled mi padl na krabice kakaa.

Ztěžka jsem se posadil a popadl jednu z nich, abych si přečetl návod. Lupa ležela na stole, hned vedle včerejších novin, solničky a účtu za plyn. Používám ji stále častěji, uvědomil jsem si mrzutě, když jsem luštil návod na přípravu.

Pan Laštovička se zvedl ze židle a přišoural se ke kuchyňskému pultu. Vytáhl z ledničky poloprázdnou krabici mléka a vylil její obsah do nerezáčku. S pomocí škrtačnice zapnul hořák a postavil hrnek nad plamen. „Prášek nasypete do mléka, cca 3 lžičky na čtvrt litru,“ mumlal si pro sebe. Odstavil hrneček z plotny, načal krabici kakaa a pečlivě odměřoval množství. Potom se otočil a odešel vrátit balení do spíží. Mírný otřes, který způsobil při zavírání dveří, rozechvěl kuchyňskou linku. Váza s větvičkou černých bobulek, která zůstala zapomenutá nad pultem, se otřásla a jedna sluncem rozměklá kulička se uvolnila a s tichým šplouchnutím dopadla do hrnku. Toho, jak se z černého plodu rulíku uvolňoval do nápoje jed, si nikdo nevšiml, snad ani ta moucha, která letěla kolem...

Kompletní povídku si již nyní můžete přečíst na webových stránkách Muzea Brněnska.

Magdaléna Špačková (18 let) pochází z Předklášteří a v současnosti navštěvuje gymnázium v Tišnově. V soutěži Skrytá paměť Moravy není žádným nováčkem. Na svém kontě má již dvě první místa, jedno v první kategorii v ročníku 2010/2011 a druhé z loňského roku, k nimž letos připojila ještě třetí trofej. Zajímavostí je, že tato nadějná mladá autorka píše své texty zásadně ručně, a teprve poté je přepisuje na počítači. Kdyby dostala na výběr, jaké knize by se chtěla věnovat na ideální hodině literatury, vybrala by si Povídky z jedné a druhé kapsy svého vzoru Karla Čapka, Pipi Dlouhou punčochu nebo Janu Eyrovou.

3 OTÁZKY pro

Šroti

Nedílnou součástí každoročního (s jednou výjimkou v loňském roce) vyhlašování výsledků literární soutěže Skrytá paměť Moravy na Slovanském hradišti v Mikulčicích je i rocková skupina Šroti. Vznikla v roce 2006 a sestává ze čtyř členů: Jana Klubuse (kytara, zpěv), Dominika Herky (kytara, zpěv), Jana Herky (basová kytara) a Rudolfa Půlkrábka (bicí). Na svém kontě má kapela dvě CD (Šroti na startu, 2007, Před usnutím, 2012). Nehledě na své mládí mají členové formace za sebou velké množství vystoupení doma i v zahraničí, účast na různých hudebních soutěžích, jejich písničky pronikly také do rozhlasu (Rádio Jih, Rádio beat a Rádio Čas). V celostátní soutěži „Elektrika je cool“ skončili v roce 2012 na druhém místě.

Jak je patrné z připojených fotografií z prvního ročníku literární soutěže v roce 2006 a z letošního roku, kluci rostou společně se Skrytou pamětí Moravy.

Odpovědi na otázky o kapele poskytl její manažer Vítězslav Navrátil.

Jak vznikl nápad založit kapelu?

Skupina Šroti vznikla v roce 2006, a to tak, že jsme ve škole měli akademii, kde se kluci uvedli s písní *Malování* (Divoký Bill). Už tehdy měli svoje vlastní písničky, které v té jejich čtvrté třídě základní školy zmužile hráli... Jelikož jsem tehdy na té škole učil, zaujalo mě to a snažil jsem se jim věnovat, jak po stránce hudební, tak organizační. Už jsme spolu osmý rok, písně, které kluci hrají, jsou původní, tedy ryze autorské. Na kontě mají přes stovku vystoupení a dvě autorská CD, vystoupení v

televizi i na velkých festivalech. Třetí CD právě připravujeme. Kluci pocházejí z muzikálních rodin, kromě skupiny &Sca ron;roti hrají i v cimbálových muzikách. Věkový průměr je nyní 18 let.

K písničkám si píší vlastní texty, kde nacházejí inspiraci?

Inspirace k textům je všude kolem nich, kluci píší o tom, co je trápí, po čem touží, co by rádi a neradi prožili, jak se dívají na okolní svět... Hlavně vztahové věci, odpovídající jejich věku (kluk a holka, líbí, nelíbí, mám rád, nemám rád) a také některé zásadní věci o tom, že nebudou nikdy nikomu ustupovat, že chtějí být a zůstat sami sebou. Jsou to písně o tom, co odpovídá jejich věku.

Pravidelně vystupují na vyhlášení literární soutěže Skrytá paměť Moravy. Napadlo je někdy zúčastnit se?

Tak hráli jsme na vyhlášení této soutěže hodněkrát, ne pokaždé, tuším jeden ročník jsme vynechali. Poprvé, když bylo klukům asi 10 let a nebyli za těmi odposlechy vůbec vidět, to bylo úsměvné. Ovšem proč se kluci do této soutěže literárně nezapojili, na to neumím odpovědět. Delší literární útvar by jim asi dělal určité obtíže, pokud se to nerýmuje a nejde to zahrát a zpívat. (úsměv)

PROČ VLASTNĚ POTŘEBUJEME POHÁDKY?

Každý máme jistě jasnou představu o tom, co má obsahovat správná pohádka: střet dobra a zla doplněný nadpřirozenými jevy a uzavřený šťastným koncem. To je ovšem jen jedna její poloha. Pohádka vznikla jako lidový žánr a ve své podstatě byla tvořena příběhem, kterým si lidé vysvětlovali věci kolem sebe, jimž ne vždy rozuměli. Přičítali pak vše nepochopitelné nějaké vyšší síle, třeba kouzelníkům nebo čarodějnicím (nebo také bohům, ale to už se přesouváme od pohádky někam jinam). Pohádky se rozšiřovaly mezi lidmi a měnily svou podobu podle toho, kdo je vyprávěl. Jako samostatný žánr je znala teprve renesance a až 19. století se stalo „zlatým věkem“ v jejich zapisování. S tím však byla spojena ztráta zájmu ze strany dospělých a postupná přeměna pohádek na doménu dětí, ačkoli jim původně nebyly vůbec určeny.

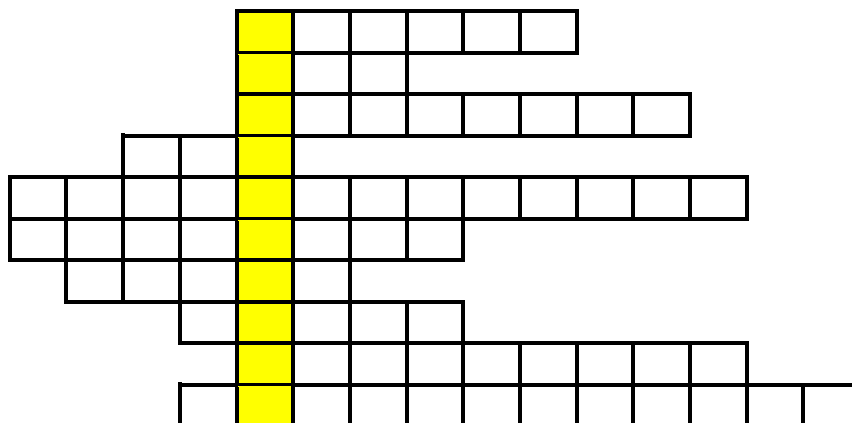
Proč dospělí opustili pohádky? Mohlo by se zdát, že postupující vědecký a technický pokrok nebo růst racionalizace ukázaly, že jich již není třeba. Opak je pravdou. Svět fantazie je i nadále útočištěm před obyčejností a všedností nebo od emocí oproštěné rozumovosti. Naše pozornost se zkrátka přesunula na jiné žánry, které vděčí za svůj vznik právě pohádce. Co jiného jsou dnes stále oblíbenější sci-fi a fantasy? Očividně jsme tedy my dospělí pohádkám úplně sbohem nedali.

(mk)

Tajenka

Jak dobře znáte Památník písemnictví na Moravě?

Z tajenky se dozvíte název současného největšího výstavního projektu Památníku.

1. Letos uplynulo 100 let od narození tohoto původem moravského autora, kterému Památník věnoval výstavu v roce 2007. Doplňte jeho příjmení.
2. Kolik ročníků literární soutěže Skrytá paměť Moravy již uběhlo?
3. Jak se jmenuje pravidelný besední pořad se současnými autory?
4. Doplňte: Památník vznikl v roce 200..
5. Jaký řád založil rajhradský klášter?
6. Který prostor kláštera je návštěvníky nejčastěji vyhledávám pro jeho velikost a krásnou barokní fresku na stropě?
7. Jaký zvířecí hrdina je ústřední postavou výstavy pro děti?
8. Jak zní křestní jméno básníka, jehož pracovnu si v Památníku můžete prohlédnout?
9. V roce 2012 připravil Památník výstavu o dvou bratřích, spisovatelích přelomu 19. a 20. století. Jak zní jejich příjmení?
10. K jakému směru se hlásí malíři vystavující nyní v Památníku? (Název doplňte v prvním pádě.)

HLEDÁME

Pro připravovanou výstavu o časopisu *Host do domu* hledáme jeho jednotlivá čísla, která bychom rádi v budoucí expozici nabídli návštěvníkům ke čtení a listování. (Ucelenou časopiseckou řadu *Hosta do domu* máme ve sbírce Památníku k dispozici výhradně pro odborné a badatelské studium.) Zajímavá by v tomto ohledu byla pro návštěvníky Památníku zejména starší čísla *Hosta do domu* z 50. a počátku 60. let minulého století

Prostory benediktinského kláštera jsou pro potřeby Muzea Brněnska (Památníku písemnictví na Moravě) rekonstruovány s pomocí finančních prostředků Jihomoravského kraje, Norských fondů a Regionálního operačního programu Jihovýchod.

Evropská unie
Evropský fond pro regionální rozvoj
Investice do vaší budoucnosti

PAMÁTNÍK
PÍSEMNICTVÍ
NA MORAVĚ

Literka, informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě
Klášteř 1, 664 61 Rajhrad, tel. 547 229 136
e-mail: rajhrad@muzeumbrnenska.cz
<http://rajhrad.muzeumbrnenska.cz/cs/index.aspx>
Odpovědný redaktor: Libor Kalina, redaktor: Martina Kloudová
Vychází jedenáctkrát ročně, číslo 7, ročník 8, 25. 6. 2014
MK ČR E 21218
www.muzeumbrnenska.cz
Muzeum Brněnska, příspěvková organizace, IČ: 00089257